

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: СТУДЕНТСЬКА
МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ „МЕТАБОЛІЧНИЙ СИНДРОМ” З
ЕЛЕМЕНТАМИ ЛЕКЦІЇ І ДИСКУСІЇ**

**Н.В.Скрипник, В.І.Боцюрко, В.А.Гриб, Н.І.Геник, П.Ф.Дудій, М.М.Семотюк, Н.І.Ромаш,
О.О.Дорошенко**

Івано-Франківський національний медичний університет

**СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ВЫСШЕГО МЕДИЦИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ:
СТУДЕНЧЕСКАЯ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
«МЕТАБОЛИЧЕСКИЙ СИНДРОМ» С ЭЛЕМЕНТАМИ ЛЕКЦИИ И ДИСКУССИИ**
**Н.В.Скрыпник, В.И.Боцюрко, В.А.Грыб, Н.И.Генюк, П.Ф.Дудий, М.М.Сэмотюк, Н.И.Ромаш,
О.О.Дорошенко**

Івано-Франківський національний медичний університет

MODERN TECHNOLOGIES OF HIGHER MEDICAL EDUCATION: STUDENT INTERDISCIPLINARY CONFERENCE “METABOLIC SYNDROME” WITH LECTURES AND DISCUSSIONS ELEMENTS

**N.V.Skrypnyk, V.I.Botsiurko, V.A.Hryb, N.I.Henyk, P.F.Dudii, M.M.Semotiuk, N.I.Romash,
O.O.Doroshenko**

Ivano-Frankivsk National Medical University

Резюме. У статті представлені проблеми підвищення якості медичної освіти, важливість горизонтальної міждисциплінарної інтеграції фундаментальних й клінічних наук, застосування інтерактивних методів навчання, зокрема міждисциплінарної наукової конференції з елементами лекції та дискусії. Наведені навчально-виховні цілі студентської міждисциплінарної наукової конференції, технологічні форми й методи, методичний сценарій впроваджуваної технології. Доведено, що саме інтерактивні методи навчання є ефективним засобом формування загальних компетенцій, посилюють зацікавленість студентів, підвищують ефективність засвоєння знань.

Ключові слова: вища медична освіта, інтерактивні методи навчання, наукова конференція.

Резюме. В статье представленные проблемы повышения качества медицинского образования, важность горизонтальной междисциплинарной интеграции фундаментальных и клинических наук, применения интерактивных методов учебы, в частности междисциплинарной научной конференции с элементами лекции и дискуссии. Приведены учебно-воспитательные цели студенческой междисциплинарной научной конференции, технологические формы и методы, методический сценарий внедряемой технологии. Доказано, что именно интерактивные методы учебы являются эффективным средством формирования общих компетенций, усиливают заинтересованность студентов, повышают эффективность усвоения знаний.

Ключевые слова: высшее медицинское образование, интерактивные методы обучения, научная конференция.

Summary. The article presents the problem of improving the quality of medical education, the importance of horizontal integration of interdisciplinary basic and clinical sciences, usage of interactive teaching methods, including interdisciplinary scientific conference with the elements of lectures and discussions. In this article the training and educational goals of student interdisciplinary scientific conference, the technological forms and methods, methodological scenario of implemented technology are mentioned. It is proved that interactive teaching methods are effective formation of general skills, enhance student interest, and increase the efficiency of learning.

Keywords: higher medical education, interactive teaching methods, scientific conference.

Актуальність теми. Якість освіти в умовах реформування вищої школи стає ключовою категорією української освітньої політики [2]. Саме інтерактивні методи навчання є ефективним засобом формування загальних компетенцій, які охоплюють інструментальні (когнітивні, технологічні, комп'ютерні, лінгвістичні, комунікативні), міжособисті (здатність до самокритики, співпраці, вираження почуттів, соціальні та етичні зобов'язання), системні компетенції (здатність адаптуватися до нових ситуацій, здатність генерування нових ідей, дослідницькі здібності) [4]. У проблемі підвищення якості освіти найважливішою є завдання горизонтальної міждисциплінарної інтеграції фундаментальних й клінічних наук, що дозволяє навчатися кооперовано завдяки взаємодії та взаємонавчанню при багатосторонній комунікації при проведенні „полілогу” [5].

Навчально-виховні цілі. Навчально-виховними цілями студентської міждисциплінарної наукової конференції є [9]:

- навчитись аналізувати отриману інформацію, формувати міждисциплінарне клінічне мислення, визначати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

- навчитись формулювати власну думку, правильно її висловлювати, доводити власну точку зору, аргументувати й дискутувати;

- навчитись слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;

- вчитись будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу;

- знаходити спільне розв'язання проблеми;

- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт;

- сприяти розвитку в студентів креативного рівня засвоєння досвіду: студент при виконанні дослідницької роботи, творчого завдання одержує об'єктивно нову інформацію.

Технологічні форми й методи. Інтерактивна модель навчання передбачає застосування технологічного підходу і бачиться як застосування у навчання сукупності інтерактивних технологій, загальною ознакою яких є принципи інтеракції [8]:

- багатостороння комунікація;

Методичний сценарій впроваджуваної технології

№	Перелік етапів	Забезпечення по етапах
1.	Підготовчий етап	
	1. Викладач допомагає сформувати групи: 1. групи доповідачів (клінічна, біологічна) 2. група експертів: – роз'яснює мету та методологію конференції; – надає консультації з питань запланованої теми обговорення	Організаційна робота викладача
	2. Самостійна робота з літературними джерелами	Науково-пошукова робота студентів
2.	3. Основний етап	
	Складові та етіопатогенетичні аспекти метаболічного синдрому: Характеристика ланок постсинаптичної регуляції дії інсуліну, інсулінорезистентність. Методи діагностики вісцерального ожиріння. Оцінка артеріальної гіпертензії, вимірювання АТ. Дослідження органів черевної порожнини (пальпація). Діабетичний неалкогольний стеатогепатит (НАСГ). Актуальність проблеми діабетичної поліневропатії. Питання остеопорозу при цукровому діабеті. Репродуктивна функція при метаболічному синдромі.	Грунтуючись на науково-пошуковій роботі з демонстрацією слайдів доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента біологічної групи. Доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента клінічної групи. Доповідь студента клінічної групи.
	4. Запитання студентів групи експертів	Питання, дискусія. Допомога викладача із відповідями.
	5. Поширеність метаболічного синдрому у світі. Актуальність вивчення теми.	Виступ викладача. Фронтальне опитування.
	6. Прояви метаболічного синдрому: стійка артеріальна гіпертензія, вісцеральне ожиріння, дисліпідемія, синдром діабетичної стопи, поліневропатія, НАСГ, остеопороз, безпліддя, пародонтоз.	Виступ викладачів: ендокринолога, терапевта, невропатолога, стоматолога, гінеколога, рентгенолога. Фронтальне опитування
	7. Сигнальні шляхи в дії інсуліну.	Виступ викладача-біолога
	8. Діагностика: - вимірювання глюкози портативним глюкометром; - вимірювання обводу талії, стегон, розрахунок ІМТ; - вимірювання АТ; - пальпація живота; - проведення дослідження неврологічного статусу; - проведення дослідження гінекологічного статусу; - дослідження порожнини рота; - ультразвукове дослідження органів черевної порожнини; - рентгенографія стоп - електрокардіографія.	Наказ МОЗ від 22. 05. 2009 № 356 за спеціальністю «Ендокринологія». Демонстрація хворих, слайдів, таблиць.
	9. Основні принципи лікування: 1. модифікація способу життя; 2. принципи медикаментозної терапії: – артеріальної гіпертензії; – ожиріння; – цукрового діабету (поліневропатії); – корекція дисліпідемії; – пародонтозу; – остеопорозу; – порушення оворіально-менструального циклу.	Виступ викладачів: ендокринолога, терапевта, невропатолога, стоматолога, гінеколога, рентгенолога. Фронтальне опитування
	10. Профілактика метаболічного синдрому. Диспансерне спостереження.	Виступ викладача.
3.	11. Заключний етап: 1. Закріплення матеріалу. 2. Підведення підсумків. Відзначення кращих студентів. 3. Домашнє завдання на наступне заняття.	Розбір ситуаційних задач з банку кейсів. Демонстрація хворого із визначенням скарг, анамнезу, діагностичного алгоритму. Визначення основних синдромів. Призначення лікування. Дискусія. Виступ викладача.

- взаємодія і взаємонавчання студентів;
- кооперована навчальна діяльність з відповідними змінами у ролі і функціях як студентів, так і викладача.

Інтерактивна технологія навчання – це така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть студента в колективному взаємодоповненому, заснованому на взаємодії всіх її учасників процесі навчального пізнання: або кожен студент має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітуватися, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед усією студентською групою завдання [2].

Існує п'ять складових інтерактивних технологій навчання:

– Мотивація – фокусування уваги студентів на проблемі заняття, стимулювання інтересу до обговорюваної теми (не більше 5% часу заняття).

– Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів – забезпечення розуміння студентами змісту їхньої діяльності: чого повинні досягти і чого від них чекає викладач (не більше 5% часу).

– Надання студентами необхідної інформації за короткий час з метою виконання на її основі практичного завдання шляхом інтерактивної взаємодії. Це може бути міні-лекція, читання додаткового матеріалу, перевірка виконаного домашнього завдання, опанування інформацією за допомогою телекомунікаційних засобів навчання або наочності (10-15% часу).

– Інтерактивні вправи – центральна частина заняття, що передбачає застосування викладачем 1-3 інтерактивних технологій, що відбирається в залежності від очікуваних результатів (45-60% часу).

– Підбиття підсумків, оцінювання результатів заняття – процес, зворотний інструктаж, що називають рефлексією. Його завдання: прояснити зміст опрацьованого, співвіднести реальні результати з очікуваними; проаналізувати, чому відбулось так, а не інакше; зробити висновки; закріпити чи відкоригувати засвоєння; скласти нові теми для обговорення; установити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що знадобиться засвоїти навчитись у майбутньому; скласти план подальших дій (до 20% часу).

Наукова конференція – це така форма організації навчально-виховної роботи, яка пов'язана з рішенням учнями творчого, дослідницького завдання із задалегідь невідомим результатом (у різних галузях науки, техніки, мистецтва) і виявляє наявність основних етапів, характерних для наукового дослідження: постановку проблеми, ознайомлення з літературою з даної проблеми, оволодіння методикою дослідження, збір власного матеріалу, його аналіз, узагальнення й висновки [5]. Конференція складається із задалегідь поставленої проблеми і системи доповідей по кожному питанню, що висвітлює проблему. При цьому виступ готується як логічно закінчений текст, який є результатом самостійної роботи студента. Функція викладача полягає у керуванні підготовкою таких доповідей.

Лекція – «монологічний виклад навчального матеріалу в систематичній і послідовній формі, сконцентрований, в основному, навколо фундаментальних проблем науки». Під час лекції (доповіді) викладач може дещо узагальнити матеріал, допомогти «лектору-початківцю»-студенту відповісти на запитання аудиторії. Такий вид лекції, з одного боку, підвищує роль самопідготовки, з іншого, - допомагає виявляти резерви науково-педагогічних кадрів.

Дискусія – широке обговорення якогось спірного питання з демонстрацією різноманітних поглядів на проблему. Це обговорення дає можливість визначити власну позицію, формує навички відстоювати думку, поглиблює знання всіх

студентів, що загалом впливає на розвиток критичного мислення. Прикладом технології навчання у дискусії є «метод ПРЕС». Його етапи: висловити свою думку, пояснити точку зору; пояснити причину виникнення цієї думки, які підґрунтя доказів; навести приклади, додаткові аргументи, а також факти, що демонструють ці докази; узагальнити думку, зробити висновок [4].

Матеріально-методичне забезпечення:

Матеріально - методичне забезпечення підготовчого етапу: підручники, посібники, наукові статті по проблемі, інтерактивні і навчальні програми, монографії, методичні розробки кафедр, лекційний матеріал.

Матеріально - методичне забезпечення основного етапу: мультимедійне забезпечення, презентації, доповіді студентів, питання дискусій, таблиці, база кейсів, питання для фронтального опитування студентів, клінічний протокол надання медичної допомоги хворим на цукровий діабет (артеріальна гіпертензія, дисліпідемія, цукровий діабет, поліневропатія) [1, 3, 6, 7, 10]. Наказ МОЗ від 22. 05. 2009 № 356 за спеціальністю «Ендокринологія», медикаменти.

Матеріально - методичне забезпечення заключного етапу: тематичний хворий, ситуаційні задачі.

Висновки щодо педагогічної ефективності даної інтерактивної технології навчання: Застосування інтерактивних методів навчання, зокрема міждисциплінарної наукової конференції з елементами лекції та дискусії, посилює зацікавленість студентів, підвищує ефективність засвоєння знань. У результаті проведення міждисциплінарної наукової конференції відбувається:

- вміння аналізувати отриману інформацію;
- формування клінічного мислення, власної думки і вміння її висловлювати;
- вміння вислуховувати інших, будувати конструктивні відносини в групі, знаходити спільне розв'язування проблеми;
- розвиток навичок проектної діяльності;
- розвиток у студентів креативного рівня засвоєння досвіду.

Література

1. Боднар П. М. Метаболічний синдром: патогенез, клініка, лікування (огляд літератури та власні дані) / П. М. Боднар, Н. В. Скрипник // Науковий вісник Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця. – К., 2008. – № 4(21). – С.185–191.
2. Ващенко Г. Активні методи навчання. – К., 1997. – 315 с.
3. Загородний М. І. Фактори ризику артеріальної гіпертензії / М. І. Загородний, А. С. Свінціцький // Лікарська справа. – 2005. – № 5 / 6. – С. 22–24.
4. Інтерактивні методи навчання: Досвід впровадження / За ред. В.Д.Шарко. – Херсон: Олді-Плюс, 2000. – 210 с.
5. Кларин М.В. Інтерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта // Педагогика. – 2000. – № 7. – С.12-18.
6. Ковалева О. Н. Метаболический синдром как фактор риска сердечно – сосудистых заболеваний / О. Н. Ковалева, Т. Н. Амбросова // Практична ангіологія – 2008. – №3 (14). – С. 28–30.
7. Маньковский Б.Н. Клинические проявления и подходы к терапии периферической сенсорно-моторной диабетической нейропатии / Б.Н. Маньковский // Ліки України. – 2009. – №2 (128). – С. 63 – 66.
8. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
9. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т. 1. М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с. (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
10. Середюк Н.М. Внутрішня медицина. - Київ, Медицина, 2010. - 725с.

Одержано 19.09.2011 року.